

Társadalomföldrajzi kihívások és adekvát
válaszlehetőségek a XXI. század
Kelet-Közép-Európájában

Nemzetközi Földrajzi Konferencia
Beregszász, 2016. március 31–április 1.

«Соціально-географічні виклики в Східно-
Центральній Європі на початку XXI століття і
пошуки адекватних відповідей»

Міжнародна наукова географічна конференція
м. Берегове, 31 березня–1 квітня 2016 р.

Social Geographical Challenges and Search for
Adequate Answers in East-Central Europe of the 21st
Century

International geographical conference
Berehove (Beregszász), March 31–April 1, 2016

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian Institute
Beregszász / Берегове / Berehove, 2016

УДК 911.3:300(4)

ББК 65.04(4)

T-32

A kötet a 2016. március 31–április 1.-jén Beregszászon megtartott „Társadalomföldrajzi kihívások és adekvát válaszlehetőségek a XXI. század Kelet-Közép-Európájában” с. nemzetközi földrajzi konferencia anyagait tartalmazza.

Збірник включає матеріали міжнародної наукової географічної конференції „Соціально-географічні виклики в Східно-Центральній Європі на початку XXI століття і пошуки адекватних відповідей”, що відбулася 31 березня–1 квітня 2016 р. у м. Берегове.

The volume contains the materials of the international geographical conference „Social Geographical Challenges and Search for Adequate Answers in East-Central Europe of the 21st Century” that took place on March 31–April 1, 2016 in Berehove.

Szerkesztőbizottság: *Berghauer Sándor, Dnyisztrjanszkij Miroszlav, Fodor Gyula, Gönczy Sándor, Izsák Tibor, Jakab Natália, Molnár József, Molnár D. István, Papp Géza, Sass Enikő, Vince Tímea.*

Редакційна колегія: *Бергхауер О., Вінце Т., Генці Ш., Дністрянський М., Іжак Т., Молнар Й., Молнар Д. С., Пapp Г., Фодор Д., Шап Е., Якоб Н.*

Edited by: *Sándor Berghauer, Myroslav Dnistrians'kyi, Gyula Fodor, Sándor Gönczy, Tibor Izsák, Natália Jakab, József Molnár, István Molnár D., Géza Papp, Enikő Sass, Tímea Vince.*

A kiadásért felel: *Orosz Ildikó* / Відповідальний за випуск: *Орос І.* / Responsible for the edition: *Ildikó Orosz*

A közölt tanulmányok tartalmáért a szerzők a felelősek.

За зміст опублікованих статей відповідальність несуть автори.

For the contents of the essays published the responsibility lies with the authors.

A kötetben található tanulmányokat a konferencia Tudományos Tanácsa lektorálta.

Матеріали видання рецензовані Науковою радою конференції.

The studies of the volume were proofread by the Scientific Council of the conference.

A konferenciát és a kiadvány megjelenését a Nemzetstratégiai Kutatóintézet és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola támogatta.

ISBN 978-617-7404-01-8

© a szerzők, 2016 / © автори, 2016 / © the authors, 2016

Nyomdai munkálatok: Kálvin Nyomda, Beregszász
Felelős vezető: Lacz Csilla

AZ EURÓPAI GAZDASÁGI TÉRSÉGBE (EGT) IRÁNYULÓ NEMZETKÖZI MIGRÁCIÓ TÉRBELI SAJÁTOSÁGAI (2014–2015)

KOCSIS KÁROLY – MICHALKÓ GÁBOR – SZABÓ BALÁZS – BALIZS DÁNIEL – VARGA GYÖRGY

MTA CSFK Földrajztudományi Intézet
kocsis.karoly@csfk.mta.hu

Резюме

ПРОСТОРОВИ ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ, НАПРАВЛЕНОЇ В
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР
(СЄП) В 2014–2015РР.

Кочіш К. – Міхалко Г. – Сабо Б. – Баліж Д. – Варга Д.

Міжнародні міграційні потоки, спрямовані до країн СЄП, витоками яких є в основному країни Східного Середземномор'я та балканського регіону, в 2015 році за кілька місяців стали неймовірно потужними, і – охопивши понад мільйона чоловік – перетворили минулий рік в рік міграції. Робота посвячена деяким просторовим аспектам міграційної кризи в Європі, а також розглядає регіони походження та призначення мігрантів і головні канали міграції.

Ключові слова: СЄП, міжнародна міграція, міграційна криза, географія міграції

2015 folyamán az EGT felé irányuló, alapvetően a kelet-mediterrán, balkáni térség felől érkező, több mint egymillió bevándorlót érintő, nemzetközi migráció néhány hónap alatt rendkívüli mértékűvé nőtt és a tavalyi esztendőt a migráció évévé tette. Előadásunk ennek a migrációs válságnak egyes térbeli sajátosságait kívánja bemutatni és a vándorlókat kibocsátó, illetve az őket befogadó térségek, valamint a migrációs útvonalak áttekintő feltárására vállalkozik. A vizsgálat az információk összehasonlíthatósága, hitelessége és koherenciája érdekében nemzetközi adatbázisokra támaszkodik, amelyek ugyan alkalmasak a folyamatok tudományos igényű értékelésére, de nem naprakészek. A vizsgálat három, a világhálón szabadon hozzáférhető adatbázist hasznosít:

- UNHCR – The UN Refugee Agency
- FRONTEX – European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union
- EUROSTAT – Statistical Office of the European Union

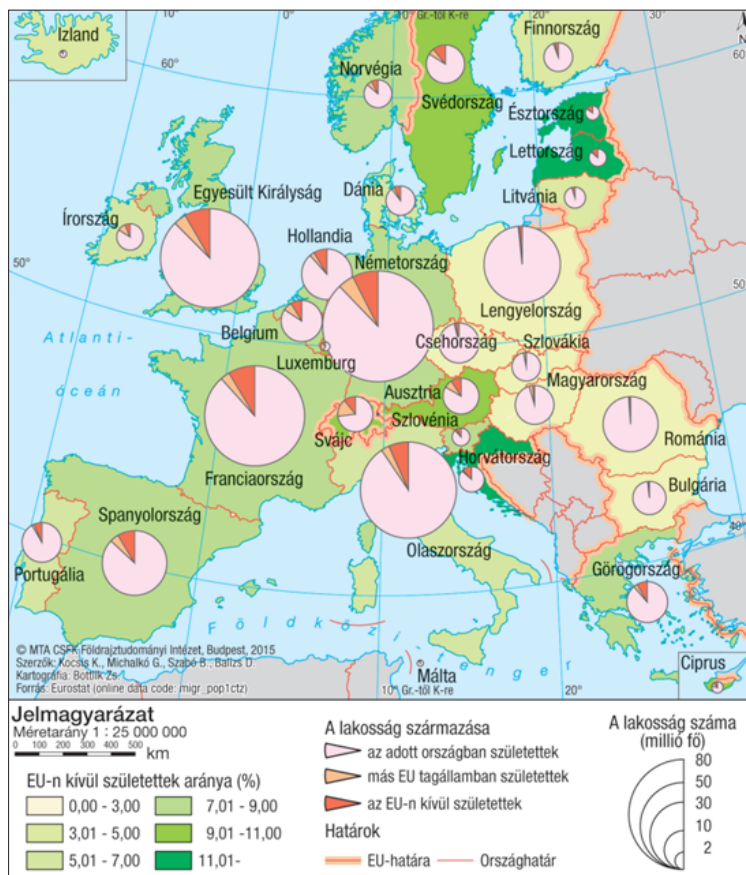
Ahol a rendelkezésre álló információk ezt lehetővé tették, ott a vizsgálat idősíkját a 2011. évi „arab tavaszhoz” igazítottuk, mivel az áttekintett szakirodalom alapján úgy ítéltük meg, hogy az érintett térségben lezajlott forradalmi események jelentős mértékben hozzájárultak a 2015 őszen érzékelhető migrációs válsághoz. Ebből kifolyólag esetenként a 2007–2010 és a 2011–2014/2015 idődimenziókat alkalmaztuk.

A vizsgálat elsősorban az Európai Gazdasági Térséget (azon belül hangsúlyozottan az EU-t) érintő migrációs válság területi vonatkozásainak feltárására vállalkozott, így a vándorlókat kibocsátó és őket befogadó országok lehatárolásakor kitüntetett figyelemmel voltunk az EGT-be érkező menekültek kibocsátó országaira és azon belül is a legintenzívebb mobilitási mutatókkal rendelkezőkre. Kibocsátó ország alatt a menekültek állampolgársága szerinti, úgynevezett eredet (*origin*) országot, míg befogadó ország alatt az őket először regisztráló államot értjük.

2014 elején az EGT-ben igen jelentős külföldi származású, nem az adott országban született lakos élt (1. táblázat, 1. ábra). 2014-ben az EGT-ben 10,4% (az EU-ban 10,1%) volt a nem az adott országban születettek aránya, a dobogón Liechtenstein (63,1%), Luxemburg (43,3%) és Svájc (26,8%) osztozott. A legkisebb arányú külföldön született lakosságot Romániában (1,1%), Bulgáriában (1,5%) és Lengyelországban (1,6%) regisztrálták. Magyarországon ez a mutató – túlnyomórészt a határon túlról beköltözött magyaroknak köszönhetően – 4,5% volt. A vizsgált területen élő, nem az adott államban születettek közül 64% az EU területén kívül látta meg a napvilágot. Az EU-n kívül született lakosság száma különösen Németországban, az Egyesült Királyságban, Franciaországban, Spanyolországban és Olaszországban magas (6–4 millió fő). Ezen népesség aránya a Balti- és Fekete-tenger közötti, volt szocialista országok (Szlovákia, Románia, Bulgária, Lengyelország, Magyarország) területén elenyésző (0,5–1,5%). Az EU-n kívül születettek viszonylag magas aránya Észtország, Lettország és Horvátország esetében első sorban nem gazdasági vonzerejüknek, hanem politikai háttérű migrációnak volt köszönhető.

1. ábra

Külföldön született népesség az Európai Gazdasági Térség országaiban (2014. január 1.)

1. táblázat

Külföldön született lakosság az EGT országaiban (2014.01.01.)

ország	összlakosság (ezer fő)	az összlakoságból			
		külföldön született (ezer fő)	%	EU-n kívül született (ezer fő)	%
Ausztria	8 507,8	1 410,9	16,6	771,5	9,1
Belgium	11 204,0	1 773,1	15,8	937,7	8,4
Bulgária	7 245,7	109,2	1,5	68,7	0,9
Cypri Kőztársaság	858,0	191,6	22,3	80,3	9,4
Csehország	10 512,4	396,2	3,8	241,1	2,3
Dánia	5 627,2	569,6	10,1	378,0	6,7
Egyesült Királyság	64 308,3	8 035,6	12,5	5 229,3	8,1
Észtország	1 315,8	196,6	14,9	183,4	13,9
Finnország	5 451,3	297,8	5,5	188,9	3,5

1. táblázat folytatása

Franciaország	65 856,6	7 661,7	11,6	5 494,6	8,3
Görögország	10 992,6	1 246,5	11,4	912,2	8,4
Hollandia	16 829,3	1 953,4	11,6	1 445,0	8,6
Horvátország	4 246,7	568,7	13,4	498,2	11,7
Írország	4 604,0	741,3	16,1	269,8	5,9
Izland	325,7	37,1	11,4	12,9	3,9
Lengyelország	38 495,7	620,3	1,6	398,3	1,0
Lettország	2 001,5	271,1	13,5	243,2	12,2
Liechtenstein	37,1	23,4	63,1	15,4	41,4
Litvánia	2 943,5	137,4	4,7	119,8	4,1
Luxemburg	549,7	237,8	43,3	60,3	11,0
Magyarország	9 879,0	447,0	4,5	146,9	1,5
Málta	425,4	40,2	9,4	21,2	5,0
Németország	80 780,0	9 818,0	12,2	5 979,5	7,4
Norvégia	5 108,0	704,4	13,8	386,4	7,6
Olaszország	60 782,7	5 737,2	9,4	3 921,8	6,5
Portugália	10 327,3	859,1	8,2	637,5	6,1
Románia	19 942,6	211,2	1,1	129,7	0,7
Spanyolország	46 507,8	5 958,3	12,8	3 930,8	8,5
Svájc	8 139,6	2 183,2	26,8	861,3	10,6
Svédország	9 644,9	1 532,6	15,9	1 023,0	10,6
Szlovákia	5 415,9	174,9	3,2	28,6	0,5
Szlovénia	2 061,1	235,3	11,4	166,5	8,1
EGT	520 927,2	54 381,1	10,4	34 781,5	6,7
EU	507 316,8	51 432,7	10,1	33 505,6	6,6

Forrás: Eurostat (online data code: migr_pop1ctz)

2014. január 1. és 2015. augusztus 31. között az EGT országaiban 1,2 millió menedékkérelmet nyújtottak be, melyeknek 47,1%-a Nyugat- és Dél-Ázsiából érkezett (2. ábra). Az itt érzékelhető, különböző motivációjú migrációs folyamatokban leginkább Szíria, Afganisztán, Pakisztán és Irak a leginkább érintettek (az EGT-ben benyújtott kérelmek 22,4, 9,4, illetve 4–4%-ával). A Földközi-tenger és a Himalája között húzódó konfliktustérségben a hazáját elhagyó, külföldön nyilvántartott, szinte teljes egészében muzulmán vallású menekültek az EGT felé irányuló nemzetközi migráció tartós, jelenleg legfontosabb forrását jelentik. Az innét származó menekültek számát tekintve legnagyobb mértékű változás Irak és Szíria esetében mutatható ki. Az Irakból menekültek száma 2007 és 2014 között 2,3 millióról 370 ezerre csökkent, a Szíriából menekülteké 14 ezerről 3,9 millióra (2015. szeptember végén 4,1 millióra) nőtt. Hasonlóan kiugró növekedést regisztráltak a Pakisztánt elhagyók esetében is, ahol ez időszakban a menekültek száma tízszeresére, 336 ezerre nőtt. Az afganisztáni menekültek száma ugyanakkor magas szinten, 2,6–3,1 millió között stabilizálódott.

2. ábra

Az Európai Gazdasági Térségben 2014. január 1. és 2015. augusztus 31. között menedékkérelmet benyújtottak megoszlása származási ország szerint

Szíria Európa irányában legnagyobb menekült-kibocsátó ország. A Közel-Kelet éghajlatának változásáról és a szárazságról, valamint ennek társadalmi-politikai hatásairól beszámoló tanulmányok szerint a klímaváltozás fokozza a térség szárazodását és az üvegházhatású gázok növekvő kibocsátásának hatása a Kelet-Mediterráneum klímájának megváltozásában igen jelentős (Gleick 2014, Kelley et al. 2015). Szíria területén az egyre szárazabb évek és a rossz talajvíz-gazdálkodás az elmúlt két évtizedben a mezőgazdasági termelés hanyatlásához vezetett. 2007 és 2010 között a műszeres mérések kezdete óta soha nem látott mértékű hároméves száraz periódust regisztráltak. Mintegy másfél millió, korábban mezőgazdaságból élő munkás vándorolt a városokba, ahol a feszültség csak tovább nőtt. Mindezek arra engednek következtetni, hogy a szíriai polgárháború kitörésének egyéb társadalmi, politikai, gazdasági okai mellé fel kell sorakoztatnunk a környezeti viszonyok megváltozását is. Ennek hátterében a természetes klímaváltozásokon túl ott állnak az antropogén hatások is.

A vizsgált időszakban jelentős változások következtek be a szíriai menekültek száma és migrációs célországai tekintetében. 2012-ben a (2011-ben kirobbant) polgárháború miatt főként a szomszédos közel-keleti országokat lepték el a szíriai menekültek (Törökországban 248 ezer, Jordániában 239 ezer, Libanonban 127 ezer szíriai menekültet regisztrált az UNHCR). A több mint 4 éve tartó háború elől külföldre menekült szíriaiak száma az UNHCR legfrissebb információi szerint

2015-ben elérte a 4 milliót (ebből Törökországban közel 2 milliót, Libanonban 1,1 milliót, Jordániában 629 ezret, Irakban pedig 249 ezret). A hazatérés és a menekülttáborok reménytelensége miatt 2011–2015 között egyre több szíriai kelt útra Európába és folyamodott az EGT-ben menedékkérelmért: 2011-ben 8 ezren, 2014-ben 41 ezren, 2015-ben (augusztus 31-ig) 150 ezren.

Az EGT-be érkező menedékkérők további jelentős forrásterülete Kelet- és Nyugat-Afrika (a kérelmezők 9,5 illetve 9,1%-ával). Az innét, főként muzulmán területekről érkezők elsősorban Eritreát, Szomáliát, Nigériát és Gambiát hagyták el. Az EGT-ben új hazát keresők közel ötöde (18,7%, 220 ezer fő) a Nyugat-Balkánról (főként Szerbiából, Koszovóból és Albániából) érkezett, többnyire muzulmán albán. A több mint 50 ezer Kelet-Európából áttelepült ember elsősorban Ukrajnából érkezett, jelentős részben az országnak az orosz-ukrán polgárháború által érintett részeiből.

A 2014. január 1. és 2015. augusztus 31. között az EGT-ben menedékkérelmet benyújtó, ismert származási helyű személyek közül 53,2% Ázsiából, 20,4% a Nyugat-Balkánról, 26,4% Afrikából érkezett. A származási országok földrajzi fekvése miatt a menedékkérők közel háromnegyede a Balkánon keresztül (illetve eleve onnét származva), negyede (az afrikaiak túlnyomó része) a Földközi-tenger nyugati és középső részén, tengeri úton érkezett az EGT területére.

2011 és 2015 között az illegális határátlépések száma a Balkán nyugati és déli részén meredek emelkedést mutatott, miközben irányai és trendjei jelentősen átrendeződtek. Az EU-nak a menekült elismerési gyakorlata, befogadó készsége 2015-ben már éles különbséget tett a nyugat-balkániak és a közel-keletiek (pl. szíriaiak) között. Ennek eredményeként a szerbiai-koszovói menedékkérők száma 2015. február és augusztus között a tizedére zuhant, míg a szíriaiaké több mint ötszörösére nőtt. A nyugat- és dél-ázsiai migránsok túlnyomó része Törökországon keresztül érkezett az EU határához, melynek szárazföldi (európai) részén, főként a törökországi Drinápoly (Edirne) közeli szakaszain a görögök és bolgárok műszaki határártat emeltek a növekvő emberáradat feltartóztatására. A bolgár oldalon most is folyamatosan bővülő határártat kikerülése érdekében a több százezernyi migráns tömeg túlnyomó része fokozódó mértékben választotta a tengeri utat, a török partok és a közeli görög szigetek közötti néhány km-nyi távolság leküzdését (3. ábra). Az évszázadok óta a Kis-Ázsiából Közép-Európa felé vezető (Izszambul–Szófia–Belgrád) főút helyett az ázsiai migránsok fő áramlási útvonala a görög szigetekeken át az Athén–Szaloniki–Szkopje–Belgrád útvonalra helyeződött át. A Frontex, az EU határőrizeti szervezeteinek koordinációjáért felelős intézmény adatai szerint a görög-török tengeri határszakaszon 2015. június végéig 78.641, augusztus 28-ig 204.954, szeptember 23-ig 357.065 illegális határátlépést rögzítettek (4. ábra). Mindez 2014. hasonló időszakához (január–szeptember) képest 12-szeres növekedést jelentett, melynek során a határsértők fele Lészvosz (Leszbosz) szigetén, a többiek főként Hioszonon (Chioszon), Számoszon és Kószon léptek be engedély

nélkül az EU területére. A görög (egyúttal EU-s és schengeni) területre szinte akadálytalanul bejutó több százezernyi migráns tömeget a minél gyorsabb áthaladás érdekében, jelentős állami segítséggel görög, macedón és szerb területeken át a magyar–szerb határhoz szállították, ahol 2015 első felében közel 75 ezerre (2014 első feléhez viszonyítva itt is 12-szeresére) nőtt a regisztrált illegális határátkelések száma.

3. ábra
Regisztrált illegális határátlépések a Kárpát-Balkán térség határvidékein (2014 első felében)

4. ábra

Regisztrált illegális határátlépések a Kárpát-Balkán térség határvidékein
(2015. első felében)

2015. szeptember közepe óta a migráns tömegek Németország felé irányuló fő útvonala a műszaki határázárral védett magyar–szerb határról áthelyeződött a horvát–szerb határnak a Duna és Száva folyók közötti, szerémségi részére. Innét 2015 szeptemberében is folyt a vándorlók szervezett, – az ország központi terü-

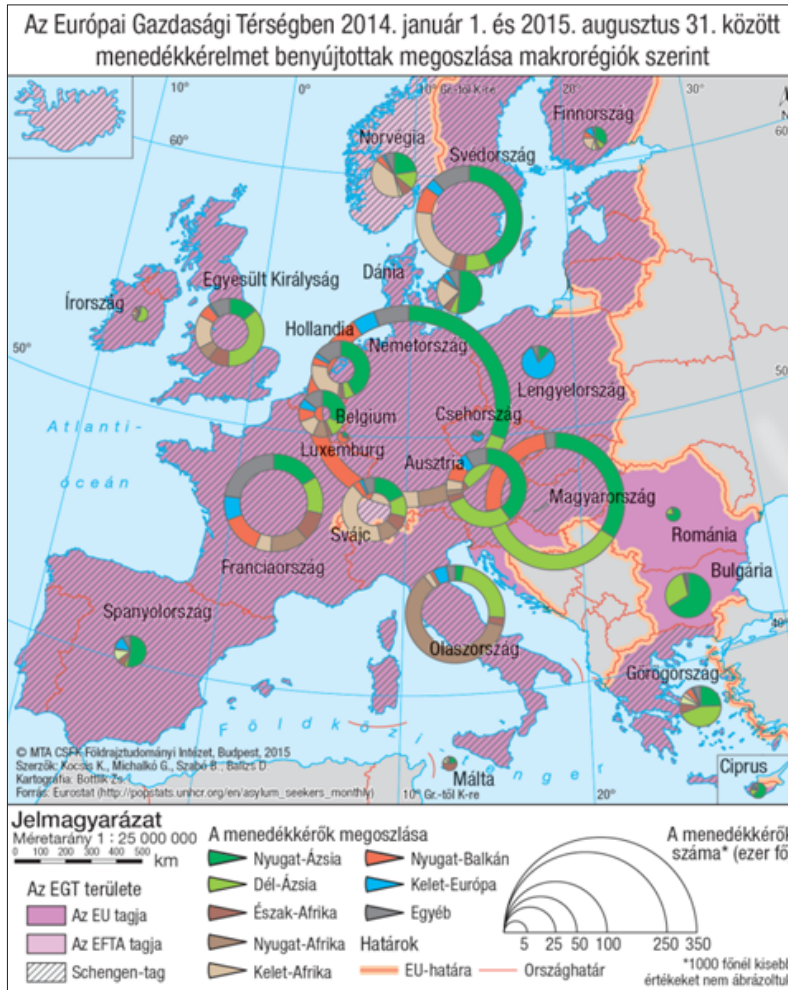
leteit, Zágrábot messze elkerülő – átszállítása a magyar–horvát határra, majd a magyar–horvát határ mentén a magyar határzár elkészülte után a horvát–szlovén határra, ahonnan szintén szervezett módon, Szlovénián és Ausztrián át folytatták útjukat Németország felé.

Az EGT területére érkezett menedékkérők negyede a Földközi-tengeren keresztül érkezett főként Olaszországba (2015 első felében 67.500-an) és Spanyolországba (1230-an). Afrika nyugati és északnyugati részéről a spanyol fennhatóságú Kanári-szigeteken és az afrikai Ceuta, illetve Melilla városokon keresztül jutnak a migránsok az EU-ba. A fekete kontinens északi felének többi részéről azonban a jobb életre vágyók nigeri, líbiai, egyiptomi csomópontokon (Agadéz, Sabhah, Kairó) át a tunéziai és líbiai partokról kísérik meg elérni az olasz Lampedusa szigetet, vagy Máltát.

A 2014. január 1. és 2015. augusztus 31. között az EGT országaiban 1,2 millió menedékkérelmet nyújtottak be, mely számottevően meghaladhatja a ténylegesen menedéket kérő személyek számát, hiszen egy személy útja során akár több EU-tagállamban is menedékkérőként lehetett regisztrálva (pl. Görögországban, Magyarországon és Németországban is). Ebből következik, hogy a kérelmek száma nem csupán a célországokban, különösen Németországban magas, hanem egyes, a migránsokat regisztráló, a menedékkérelmüket nyilvántartásba vevő, tranzitországokban (főként Magyarországon) is (5. ábra). A kérelmek megoszlása az egyes kibocsátó térségek, a migránsok érkezési útvonala és céljai szerint nagy területi változatosságokat mutat. A kérelmek közel harmadát kitevő nyugat-ázsiaiakat (túlnyomórészt szíriaiakat és irakiakat) Németországban és Svédországban (illetve útközben Magyarországon és Ausztriában) vették legnagyobb számban nyilvántartásba (5. ábra).

5. ábra

Az Európai Gazdasági Térségben 2014. január 1. és 2015. augusztus 31. között menedékkérelmet benyújtottak megoszlása makrorégiók szerint

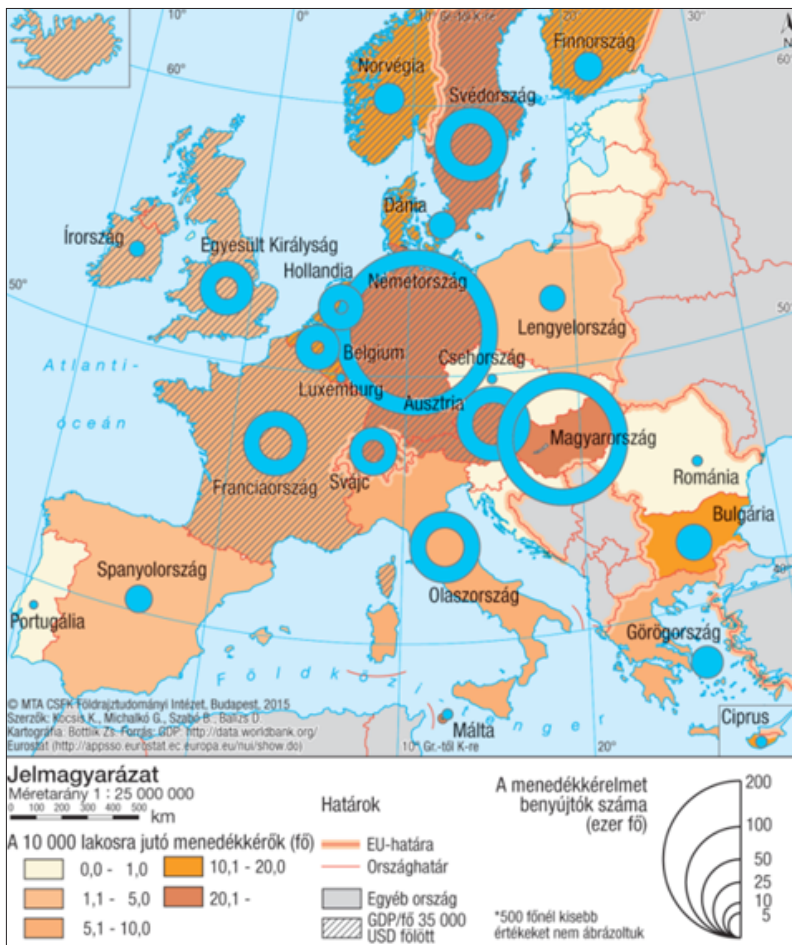
A több mint 200 ezernyi dél-ázsiai (többnyire afganisztáni, pakisztáni) kérelmező harmadát a magyar, a többit jórészt a német, olasz, osztrák, brit hatóságok regisztrálták. Az észak-afrikai arab menedékkérők száma legnagyobb értéket Német- és Franciaországban ért el, és az Afrikához közeli Máltán is a kérelmek többségét ők alkották. A Fekete-Afrika nyugati részéről érkezők több mint felét Olaszországban, jóval kisebb részét német és francia területen regisztrálták. Kelet-Afrika migránsai (főként az Eritreát és a polgárháborús Szomáliát elhagyók) legnagyobb számban Német- és Svédországban, illetve Svájcban folyamodnak menekült státuszért.

2015 elejéig a Nyugat-Balkánról (főként Koszovóból, Albániából) is sok menedékkérelmet nyújtottak be az EGT területén, túlnyomórészt Németországban (és útközben Magyarországon is). A kelet-európai (főként ukrán és orosz) migránsok kérelmeinek többségét a német és francia célterületeken (és útközben Lengyelországban) regisztrálták.

2015 első nyolc hónapjában az EGT területén szinte pontosan annyi (665 ezer) menedékkérőt regisztráltak, mint tavaly egész év alatt. 2014-hez képest legjelentősebb változás, a középső-mediterrán (alapvetően olasz) térségre nehezedő migrációs nyomás enyhülése és a balkáni országokra, illetve ezzel összefüggésben a Magyarországra nehezedő (főként közel-keleti) migrációs nyomás kirobbanó mértékű növekedése (6. ábra).

6. ábra

Az Európai Gazdasági Térség országaiban menedékkérelmet benyújtottak (2015. január–augusztus)

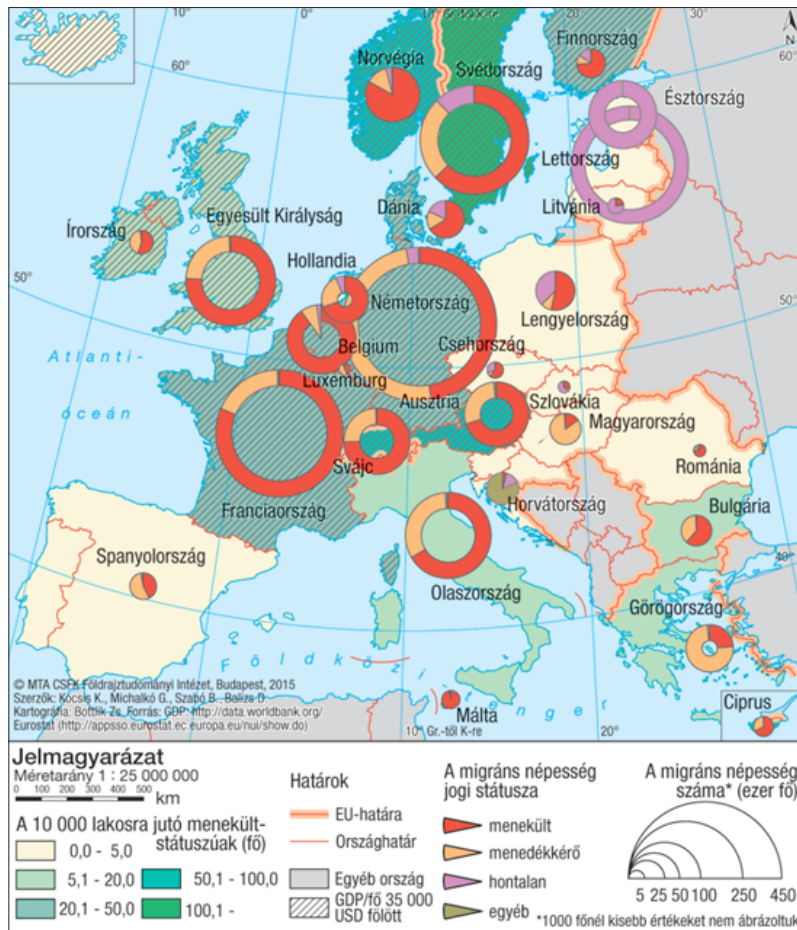
Ezt bizonyítja az a tény is, hogy az idei év első nyolc hónapjában a Magyarországra illegálisan belépő, és menedékkérelmet benyújtó migránsoknak 10.000 lakoshoz viszonyított száma kiugróan magas értéket (144,7) képviselt (EGT átlag: 12,8, Ausztria: 52,9, Svédország: 46, Szlovákia, Horvátország, Románia: 0,1–0,4).

Az UNHCR (ENSZ Menekültügyi Főbiztosság) és az Eurostat adatai szerint 2014 végén az EGT területén tartózkodó menekültek vagy a nemzetközi védelem más formáját élvezők, menedékkérők és hontalanok együttes száma 2,2 millió fő volt. 54,1%-a volt menekült, 25,6% menedékkérő, 19,3% hontalan és 1,0% egyéb jogállású volt.

A menekültek lélekszáma és aránya egyértelműen az EGT legmagasabb jövedelmű, legkedvezőbb életkörülményeket kínáló országaiban, a migránsok elsődleges bevándorlási célterületein (Nyugat- és Észak-Európában) a legmagasabb, ahol az új hazát kereső, túlnyomórészt muzulmán vallású bevándorlók évek során kiépült saját kapcsolati hálókra is támaszkodhatnak (7. ábra). Ezen országokban a 10.000 lakosra jutó menekült státuszú népesség száma 20 fölötti. Ugyanez a viszonyszám az EGT szerényebb jövedelmű, migránsok számára kevésbé vonzó, volt szocialista országaiban és az Ibériai-félszigeten 0–5 közötti. A migránsok sajátos kategóriája a lakóhelyéhez ragaszkodó, de állampolgárságot nem kapó, ún. „hontalan” népesség, melynek száma és aránya különösen a balti országokban (főként Lettországból és Észtországból) különösen magas. Ezen volt szovjet tagköztársaságokban a jelenség mögött az 1945–1989 között betelepített, észt, lett, litván állampolgársággal nem rendelkező oroszok (kisebb részt belaruszok, ukránok) tömeges jelenléte áll.

7. ábra

Az Európai Gazdasági Térség országaiban élő migráns népesség jogi státusz szerinti megoszlása 2014-ben

Az EGT felé irányuló nemzetközi migrációban leginkább érintett országok tartósan kontinensünk legfejlettebb, migrációs szempontból legvonzóbb, nyugati és északi részein, illetve ideiglenes, tranzit jelleggel déli és délkeleti periferiáin (pl. Olaszország, Magyarország és a Nyugat-Balkán) találhatók.

Irodalom

1. Gleick, P. H. 2014: Water, Drought, Climate Change, and Conflict in Syria. *Weather, Climate, and Society* 6. pp. 331–340.
2. Kelley, C. P. et al. 2015: Climate change in the Fertile Crescent and implications of the recent Syrian drought. *Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS)* 112. (11) pp. 3241–3246.